

บันแบรนต์ “ดุกอ้อย” เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร

คนไทยทั่วไปคงคุ้นเคยกับรสชาติของ “ปลาดุก” เมนูบ้านๆ ทว่าเป็นโปรตีนคุณภาพราคาตัวเองเป็นอย่างดี แต่ตลอดหลายปีที่ผ่านมาเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาดุกกลับต้องเผชิญกับภาวะต้นทุนที่สูงขึ้น ขณะที่ราคาหน้าบ่อมีแต่ทรงกับทรุด ทางออกถ้าไม่เลิกอาชีพดั้งเดิมไปก็ต้องขยับขยายหา ช่องทางใหม่ๆ ในการจำหน่าย ซึ่งวันนี้จากความร่วมมือของหลายฝ่ายผลิตภัณฑ์ภายใต้แบรนต์ 'ปลาดุกอ้อย' คือคำตอบจากงานวิจัย

ผศ.ดร.สายชล ชูเดจื่อเงินผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา (ผอ.สวพ.) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ(มทร.กรุงเทพ) กล่าวถึงการทำงานวิจัยเรื่อง “การสร้างคุณค่าและเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) จากทรัพยากรพื้นถิ่นปลาน้ำจืดของจังหวัดสุพรรณบุรี” ว่า สืบเนื่องมาจากความยำแย่ของเศรษฐกิจ ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาดุกพื้นที่บ้านดอนตะเคียนในตำบลยั้งทะเลาย อำเภออุทุมพร จังหวัดสุพรรณบุรี เนื่องจากต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้น แต่ราคา รับประทานผลผลิตยังคงเท่าเดิม

ทาง มทร.กรุงเทพซึ่งมีทุนเดิมเกี่ยวกับงานบริการวิชาการในพื้นที่อำเภออุทุมพร จังหวัดสุพรรณบุรี ประกอบกับการมีโจทย์โครงการงานวิจัยการสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มตลอดห่วงโซ่คุณค่าของสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) บนฐานทรัพยากรในแต่ละจังหวัด ที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรับผิดชอบ ภายใต้บันทึกข้อตกลงความร่วมมือการพัฒนา งานวิจัยและการสนับสนุนชุดโครงการวิจัยที่มีผลกระทบสูง(Program based Research) ระหว่างสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สกสว.) และเครือข่ายมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคล จึงได้เริ่มต้นงานวิจัยดังกล่าว

"การทำงานวิจัยในชุดนี้มีภาคี เครือข่ายจากประมงจังหวัดสุพรรณบุรีเข้ามาให้ข้อมูลเกี่ยวกับเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาดุก ในจังหวัดสุพรรณบุรีมีการเลี้ยงปลาดุกมากเป็นลำดับ 2 รองจากปลานิล ซึ่งมีมูลค่าหลายร้อยล้านบาทต่อปี จากข้อมูลดังกล่าวจึงมีการลงพื้นที่ บ้านดอนตะเคียน พบว่ามีการเลี้ยง ปลาดุกทั้งหมด 25 บ่อ โดยมีการทำงานแบบเป็นไปตามกรอบงานวิจัยย่อยโดยใช้โจทย์เกษตรกรเข้ามาทำงานวิจัย"

จากแผนพัฒนาจังหวัดสุพรรณบุรี พ.ศ.2561-2564 ได้มีการวิเคราะห์ปัญหาในพื้นที่ โดยเฉพาะปัญหาการทำประมงน้ำจืด และการแปรรูปผลิตภัณฑ์น้ำจืด พร้อมทั้งได้วิเคราะห์ความต้องการในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยวิธีการส่งเสริมให้เกษตรกรมีช่องทางการจำหน่ายสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่มขึ้น นอกเหนือจากการจำหน่าย

แบบขายสดหน้าบ่อ โดยในแผนดังกล่าว ยังต้องการส่งเสริมการตลาดของผลิตภัณฑ์ชุมชน ส่งเสริมการสร้าง ความเข้มแข็งในระดับหมู่บ้านเพื่อ ยกกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ด้วย "การจำหน่ายปลาจะมีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อโดยตรงจากหน้าบ่อ แต่ปัจจุบันราคาปลาดุกเริ่มตกต่ำและมีต้นทุนที่เกษตรกรแบกรับค่อนข้างสูง ทำให้มีกำไรน้อยลง และตัวเกษตรกรเองรู้สึกไม่คุ้มค่า ต่อการลงทุน ดังนั้น การลงพื้นที่ของนักวิจัยจะมีความทำงานทั้งระบบ ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำและปลายน้ำ อย่างการเลี้ยง

ปลาดุกอย่างไร อาหารแบบไหน การแปรรูป ตลอดจนการทำการตลาด อย่างการตั้งชื่อผลิตภัณฑ์เป็น 'ปลาดุกอู๋ย' เพื่อให้ดูสะอาดตาและจดจำแบรนด์สินค้าได้ง่ายขึ้น สิ่งเหล่านี้นำไปสู่การยกระดับเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาไปเป็นผู้ประกอบการ อย่างครบวงจรที่สามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ จำหน่ายผลิตภัณฑ์ ลดต้นทุนการผลิต และได้รับผลกำไรมากยิ่งขึ้น"

ทั้งนี้ การทำงานในระดับต้นน้ำ นักวิจัยจะทำงานร่วมกับเกษตรกรในเรื่องการบริหารจัดการฟาร์ม การเลี้ยง การให้อาหารและการจำหน่าย การให้ความรู้แก่เกษตรกรในการวิเคราะห์ต้นทุนโดยเน้นการลดต้นทุน เพิ่มผลผลิตจากเทคโนโลยีและนวัตกรรมระดับกลางน้ำเป็นการยกระดับการแปรรูป ซึ่งเป็นส่วนของเกษตรกรผู้เลี้ยงที่อยากผันตัวเองมาแปรรูปขาย ภายใต้แบรนด์ 'ปลาดุกอู๋ย' รวมไปถึงการคิดสูตรปลาดุกแปรรูปที่มีโซเดียมต่ำซึ่งกำลังทำวิจัยอย่างต่อเนื่องและคาดว่าผลิตภัณฑ์จะออกจำหน่าย ในท้องตลาดเร็วๆ นี้

ขณะที่ในส่วนของปลายน้ำ จะเป็นการคงตลาดเก่าที่มีทั้งขายปลีกและขายส่ง ซึ่งเคยจำหน่ายอยู่แล้วและ เปิดตลาดใหม่อย่างร้านขายของฝาก หรือกลุ่มผู้รักสุขภาพเพื่อเจาะฐานลูกค้าใหม่ โดยเฉพาะโซนกรุงเทพมหานครและปริมณฑล สำหรับการเปิดตลาดใหม่ ส่วนหนึ่งจะนำผลิตภัณฑ์แปรรูปมาขายในตลาดนัดที่เปิดทุกวันพุธใน มทร.กรุงเทพ ซึ่งมีการจำหน่ายสินค้าต่างๆ มากมาย โดย ผศ.ดร.สายชล เชื่อว่าช่องทางนี้จะทำให้เกิดฐานลูกค้าหน้าใหม่และทำให้ผลิตภัณฑ์ปลาดุกอู๋ยจากเกษตรกรมีราคาดีขึ้น

ด้าน **เดชา รอดระวัง** ประมงจังหวัด สำนักงานประมงจังหวัดสุพรรณบุรี ระบุว่า การทำงานวิจัยดังกล่าวเป็นความร่วมมือกันระหว่างมหาวิทยาลัยและสำนักงานประมงจังหวัดในการช่วยกันแก้ปัญหาเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงและผู้แปรรูป ในชุมชน ทำให้ได้สินค้าที่มีคุณภาพ มีมาตรฐานการผลิตสูง ซึ่งเป็นการส่งเสริม การตลาดผลิตภัณฑ์ชุมชนให้เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค

อย่างไรก็ตาม การบูรณาการความร่วมมือระหว่างนักวิจัยมหาวิทยาลัย ภาครัฐเครือข่าย ในจังหวัดดังกล่าว ถือเป็น การมุ่งยกระดับกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยง ปลาตุ๊กให้สามารถแปรรูป ผลผลิตจากองค์ความรู้ในงานวิจัย ที่นอกจากเพิ่มมูลค่าสินค้าแล้ว ยังเป็นการเชื่อมโยงตั้งแต่ กระบวนการผลิต การจำหน่าย การแปรรูปอย่างครบวงจร

ซึ่งจะช่วยสร้างโอกาสทางการตลาดและเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรหน้าป่อ ในการลดปัญหา สินค้าราคาตกต่ำ และลดความเหลื่อมล้ำของเศรษฐกิจฐานรากได้อย่างลงตัว

ที่มา : กรุงเทพธุรกิจ วันที่ 5 สิงหาคม 2562